

Venäjä

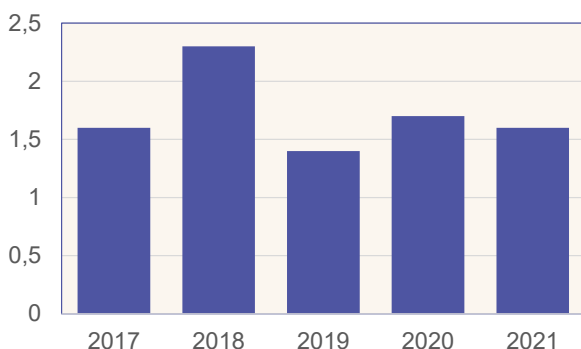
BOFIT ennustaa Venäjän talouden kasvun hidastuvan. Rosstatin ensimmäinen arvio viime vuoden bruttokansantuotteen kasvulle (2,3 %) oli odotuksia selvästi korkeampi. [BOFIT ennustaa](#) kuitenkin kuluvan vuoden kasvun jäävän vuotta 2018 hitaammaksi. Julkisen sektorin hitaampi palkkakehitys sekä inflaation maltillinen kiihtyminen ennakoivat reaali-palkkojen nousuvahdin hidastuvan. Yksityisen kulutuksen kasvua leikkaa lisäksi arvonlisäveron nousu kahdella prosenttiyksiköllä tämän vuoden alusta. Yksityistä kulutusta viimeiset kaksi vuotta tukeneen kotitalouksien lainanoton kasvun ennakoitaan jatkuvan nopeana, muttei enää kiihtyvän viime vuodesta.

Mikäli öljyn hinta pysyy nykytasollaan, julkinen talous säilyy ylijäämäisenä. Budjettitulojen kasvu kuitenkin hidastuu ja federaation budjettisääntö rajoittaa julkisen kulutuksen kasvua. Venäjällä yksityisen kulutuksen osuus BKT:stä on noin puolet ja julkisen kulutuksen osuus vajaan 20 %.

Valtion ohjaamien, kansallisiin ohjelmiin liittyvien investointihankkeiden ennakoitaan käynnistyvän vuosina 2020–2021, mikä nostaa hieman talouden kasvuvauhtia etenkin vuonna 2020. Yksityisten investointien laajasta piristymisestä ei ole merkkejä. Jatkossakin investointeja houkuttelevat mm. tukevalla kotimaista tuotantoa, nostamalla kotimaisuusvaatimuksia ja patistamalla suuryrityksiä osallistumaan kansallisten projektien rahoitukseen. Yritysten toimintaympäristöä rasittavat edelleen monet epävarmuudet ja talouden rakenteelliset ongelmat. Näiden takia investointien kasvun kiihtyminen on tilapäistä ja talouden investointiaste jää vain runsaaseen 20 prosenttiin BKT:stä.

Vientimäärien tuntuvasti tuontia nopeampi kasvu viime vuonna tuki talouden kasvua, mutta ennustejaksolla tämä tuki jää vähäiseksi viennin kasvun hiipuessa lähelle tuonnin kasvuvauhtia. Kaiken kaikkiaan valtion roolin kasvu ja markkinoiden toimintaa tukevien uudistusten vähäisyys painavat Venäjän talouden kasvunäkymiä tulevinakin vuosina.

Venäjän BKT:n vuosikasvu ja ennuste vuosille 2019–2021, %

Lähteet: Rosstat, BOFIT Venäjä-ennuste 2019–2021.

Venäjällä teollisuustuotannon kasvu piristyi helmikuussa. Teollisuustuotannon vuosikasvu nousi tammi-helmikuun osalta 2,6 prosenttiin eli kohti koko vuoden 2018 lukemaa. Eturivissä oli kaivannaisteollisuus, jonka tuotanto lisääntyi lähes 5 % kasvettuaan kolme viime vuotta vajaan kolmen prosentin vuositahdilla. Raakaöljyn tuotannon kasvu vahvistui ja maakaasun tuotanto lisääntyi nopeasti kolmatta vuotta. Niiden tuotantoon liittyvien palvelujen volyyymi kasvoi edellisten vuosien tapaan vauhdilla, millä oli nytkin suuri vaikutus koko kaivannaisteollisuuden kasvulukemiin. Näillä palveluilla on kaivannaisteollisuuden tuotantotilastossa jopa hieman isompi painoarvo kuin maakaasun tuotannolla.

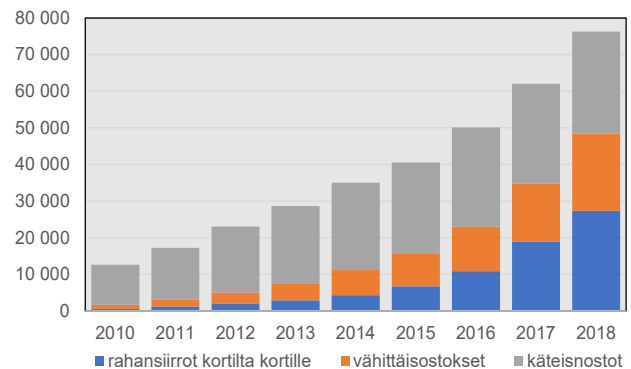
Jalostusteollisuudessa tuotannon vuosikasvu oli tammi-helmikuussa vajaan 2 % oltuaan noin 2,5 % vuodessa kolmena viime vuonna. Monta vuotta kestänyt elintarviketeollisuuden nopea kasvu jatkuu. Muista suurista aloista öljynjalostuksen sekä metalliteollisuuden kasvu vahvistui, mutta kemian teollisuudessa sekä kone- ja laitteollisuudessa kehitys heikkeni.

Maksukorttien käyttö kasvaa nopeasti Venäjällä. Uusien maksutapojen käyttö Venäjällä kasvaa nopeasti ja keskuspankki on selkeästi ilmaissut halunsa olla mukana kehityksessä. Keskuspankin tavoitteena on myös ollut rakentaa kansallisia maksujärjestelmiä, joiden toiminta ei riipu ulkomaisista pankeista tai rahoituslaitoksista. Tätä tavoitetta silmälläpitäen Venäjälle on vuoden 2014 jälkeen rakennettu mm. keskuspankin omistama kansallinen maksujärjestelmä ja siihen perustuva kansallinen maksukortti MIR.

Uusi keskuspankin omistama pikamaksujärjestelmä SBP otettiin virallisesti käyttöön maaliskuun alussa. Pikamaksujärjestelmään on alkuvaiheessa liittynyt 40 pankkia, mutta toistaiseksi maan suurin pankki ja korttimaksamisen kiistan markkinajohtaja Sberbank ei ole järjestelmään liittynyt.

Venäjällä huomattava osa vähittäismaksuista tehdään Visa- ja Mastercard -kortteihin perustuvan korttimaksujärjestelmän kautta. Kansallisella pikamaksujärjestelmällä pyritään ohjaamaan ainakin osa tästä maksuliikenteestä kotimaiselle alustalle.

Maksukorttien käyttö 2010–2018, mrd. ruplaa

Lähde: Venäjän keskuspankki

Kiina

BOFIT-ennuste: epävarmuus varjostaa Kiinan talouskasvunäkymiä. Kiinan talouskasvu hidastui viime vuonna ja hidastuminen on jatkunut kuluvan vuoden alussa. Talustilannetta ja sen arviointia varjostavat monet epävarmuudet kuten kiistat Yhdysvaltojen kanssa, velkatilanne ja tilastoihin liittyvät ongelmat. BOFIT odottaa uudessa [ennusteessaan](#) BKT:n kasvun hidastuvan edelleen, mutta pysyttelevän maailmantalouden kasvuvauhtia nopeampana.

Kiinan talouskasvua jarruttavat rakenteelliset tekijät. Väestö ikääntyy nopeasti. Työikäisten (15–64 -vuotiaat) määrä on supistunut vuodesta 2014, ja viime vuonna työvoiman määrä väheni ensimmäistä kertaa. Huoltosuhde heikkenee kovaa vauhtia. Rakennemuutos kohti palveluvaltaisempaa taloutta jarruttaa tuottavuuden kasvua. Investointien kasvua on vaikea kiihdyttää, sillä investointiaste on jo suurista talouksista selvästi korkein. Myös ympäristöongelmat ja niiden välttämätön hoitaminen painavat maan kasvunäkymiä.

Kiina on itsepintaisesti pitänyt kiinni poliittisesta tavoitteestaan kaksinkertaistaa reaalisen BKT:n koko vuodesta 2010 vuoteen 2020. Tavoitteeseen pääsy on edellyttänyt jatkuvaa elvytystä, minkä seurauksena maa on velkaantunut nopeasti. Talouskasvun hidastumiseen Kiina on vastannut lisäämällä elvytystä entisestään. Myös tilastot ovat saaneet taipua puolueen kasvutavoitteiden edessä, mikä vaikeuttaa oikean tilannekuvan piirtämistä kaikilla tasoilla.

Talouspolitiikan liikkumavara on kuitenkin rajallinen. Finanssipolitiikan viritys on ennestään hyvin elvyttävä, ja paikallistasolla velkakestävyys on jo selkeä ongelma. Yrityssektorilla velkaelvytystä vaikeuttaa se, että yritysten maksulainlyönnit ovat lisääntyneet ja velkaantuneita yhtiöitä on ajautunut konkurssiin ja rahoitusvaikeuksiin. Velkarahalla saadaan aiempaan vähemmän kasvua, sillä huomattava osa uudesta velasta menee vanhojen velkojen hoitoon. Huomattava elvytyksen lisääminen pahentaisi velkaongelmaa ja lisäisi äkkijarrutuksen mahdollisuutta tulevaisuudessa.

Keskittyminen talouskasvun tukemiseen on jättänyt kipeästi kaivatut rakenneuudistukset taka-alalle, joskin kauppasota on nostanut ne taas esille. Toimet puolueen aseman vahvistamiseksi ja kontrollin lisäämiseksi yhteiskunnasta ovat kuitenkin ristiriidassa talousuudistusten kanssa.

Todennäköisyys talouskasvun ennustettua voimakkaammalle hidastumiselle on kasvanut. Kiinan kaltainen nopea velkaantuminen on useimmissa muissa maissa johtanut BKT:n kasvun jyrkkään hidastumiseen ja kriisiin rahoitussektorilla. Riskejä korostavat mm. asuntojen tulotasoon verrattuna erittäin korkeat hinnat, jolloin korjausliike hinnoissa voisi saada velkaiset rakennusalan yhtiöt ja kotitaloudet ongelmiin. Pankkisektorilla vaikeimmassa asemassa ovat pienet ja keskisuuret pankit. Vaikka kauppasotaan saataisiin sopu, Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kilpailu johtavan maan asemasta pitää yllä niin kauppa- kuin geopoliittisia jännitteitä.

Kiinan alkuvuoden talousluvut kertovat kasvun hidastumisesta. Maan tilastoviraston mukaan teollisuustuotannon vuosikasvu hidastui tammi-helmikuussa 5,3 prosenttiin, kun viime vuoden vastaavaan aikaan se oli yli 7 %.

Vähittäiskauppa kasvoi tammi-helmikuussa reaalisesti 7,1 % vuotta aiemmasta. Nettikaupan kasvu hidastui selvästi, sillä internetissä käydyn tavara- ja palvelukaupan arvo kasvoi 14 % vuodentakaisesta, kun viime vuoden vastaavaan aikaan kasvu oli 37 %. Autojen myynti (10 % koko vähittäiskaupasta) jatkoi viime vuonna alkanutta supistumistaan. Myös asunto-kauppa hidastui, ja asuntoja myytiin tammi-helmikuussa pinta-alalla mitaten 4 % vuodentakaisesta vähemmän.

Työttömyysaste nousi helmikuussa 5,3 prosenttiin tammikuun 5,1 prosentista (joulukuussa 4,9 %). Kiinan mittapuulla muutos on suhteellisen suuri, sillä tammikuusta 2017 lähtien julkaistu kyselyihin perustuva kaupunkialueiden työttömyysaste on pysynyt erittäin vakaasti 4,8–5,4 % välillä.

Pankkilainakannan kasvu jatkui tammi- ja helmikuussa 13 prosentin vuosivauhtia. Lisäksi paikallishallinnot ovat aikaistaneet tänä vuonna velanottoaan ja tammi-helmikuussa laskivat liikkeelle bondeja 782 mrd. juanilla (117 mrd. USD).

Investointien (FAI) reaalikasvu oli tammi-helmikuussa arviolta pari prosenttia. Infrastruktuuri-investointien kasvu on hidastunut huomattavasti viime vuoden alkuun verrattuna. Tämä näkyy myös rakentamisen hidastumisena. Tilastoviraston mukaan uudet rakennusaloitukset kasvoivat tammi-helmikuussa 3 % vuodentakaisesta, hitaimmin sitten sarjan julkaisun aloittamisen 2004. Erityisesti investointilukuihin tulee kuitenkin suhtautua varauksella, sillä monista sarjoista julkaistaan nykyään vain kumulatiivinen (year-to-date) nimelliskasvu eikä enää juanmääräisiä sarjoja. FAI-investoinnit myös poikkeavat kansantalouden tilinpidon luvuista.

Kiinan hyväksyi kiireellä uuden ulkomaalaisia investointeja koskevan lain. Kiinan kansankongressin viimeisenä istuntopäivänä (15.2.) hyväksytyn lain tarkoitus on turvata ulkomaisten yritysten liikesalaisuudet, estää teknologian pakkosiirrot sekä taata ulkomaisille yrityksille yhtäläinen markkinoillepääsy kotimaisten yritysten kanssa. Uusi laki tulee voimaan vuoden 2020 alusta.

Lakiluonnokseen lisättiin vielä viime viikolla tarkennus, jonka mukaan viranomaisia on rangaistuksen uhalla kielletty antamasta ulkomaisista yrityksistä virkatehtävissään saamia tietoja eteenpäin. Laki vahvistaa myös aiemmat määräykset mm. yritysten voittojen ja muiden vastaavien varojen vapaasta kotiuttamisesta. Tästä huolimatta uutta lakia on arvosteltu liian ylimalkaiseksi ja tulkinnanvaraiseksi. Finanssijulkaisu Caixinin mukaan uutta lakia tultaneenkin täydentämään alemman tason säädöksillä ja ohjeilla epäselvien kohtien selventämiseksi. Lain toimeenpano ja sen seuranta on jo nyt nostettu keskeiseksi kauppapoliittiseksi kysymykseksi.

Uuden lain valmisteluun on vaikuttanut meneillään oleva kauppasota ja Yhdysvaltojen vaatimukset, sillä lain valmistelu kesti vain kolme kuukautta. Uusi laki korvaa kolme 1970- ja 1980-luvuilla tehtyä lakia.